

Verslag van de directeur, bijlage bij het verslag van de ALV van 20 september 2020

Een mooi jubileum expositie over het Statenjacht Friso, een record aantal schoolklassen en een prachtig zilveren model van een skûtsje.

Het is slechts een kleine greep uit de vele mooie momenten die we in 2019 in het museum meemaakten. Het bezoekersaantal lag een beetje lager dan het jaar daarvoor. Maar dat was te verwachten na het jaar waarin Fryslân culturele hoofdstad was. Toch viel het aantal bezoekers ons bepaald niet tegen. Te meer omdat we een lange zomer hadden, met mooi weer. Bij regenachtig weer komen er nu eenmaal meer bezoekers, dan wanneer de zon schijnt. In dat licht bekeken hebben we het prima gedaan met ruim 28.000 bezoekers. Dat zijn er maar 2.000 minder dan in het topjaar 2018.

We hadden dan ook een paar prachtige tentoonstellingen, die veel publiek trokken.

Het begon met een foto-expositie STUURVROUW. Onze museumfotograaf Freerk Bokma was het hele land door getrokken om portretten te maken van vrouwen in de scheepvaart.

De zomertentoonstelling over het Statenjacht noemde ik net al. Met documenten, foto's en oude films belichtten we de historie van de boeier Friso. Speciaal voor de expositie waren er ook nieuwe films gemaakt, bijvoorbeeld met de schippers en de commissaris, over hún ervaringen met het statenjacht. Heel speciaal was de virtual realitybril, waarmee je een levensecht kijkje in de kajuit kon nemen.

In het najaar was er een tentoonstelling van Igor Kusmirak, met schilderijen van schepen in verval.

En we eindigden het jaar met de expositie "Boten bij de Vis".

Deze expositie is gemaakt in het kader van het NETWERK ZUIDERZEECOLLECTIE. Dit is een samenwerkingsproject van een aantal grote en kleine musea rondom de Zuiderzee.

We bouwen aan een gezamenlijke collectiedatabase op internet, maar willen de resultaten daarvan ook fysiek delen met ons publiek, door samen reizende exposities te maken. Een uniek project. Want van een heel klein museum (het museum op Wieringen) tot een heel groot (het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen): we hebben er allemaal wát aan en leren ook veel van elkaar.

In het vorige jaarverslag vertelde ik u over de zorgen van de Nationale Raad voor de Cultuur over de kleinere regionale musea. "Zij kunnen géén grote blockbuster-exposities organiseren, met bijpassende marketingbudgetten. Zij dreigen daarom de slag om de bezoekers te missen". Aldus de Raad voor Cultuur. Het advies aan de lagere overheden was derhalve om minder te letten op bezoekcijfers en meer op de maatschappelijke impact.

Wat betekent een museum voor de stad of streek. Voor het lokale toerisme bijvoorbeeld.

Deze zorgen over de kleinere musea zijn nog steeds actueel. Misschien nu nog wel meer dan toen.

Maar is wel een kentering. Ook grote musea merken nu, dat blockbusters niet altijd zaligmakend zijn en soms ook geen winst, maar juist verlies opleveren. En hoewel dit jaarverslag over 2019 gaat, toen er nog helemaal geen corona was, bracht het virus dit denken wel in een stroomversnelling.

Want met een beperkt aantal bezoekers, dat je kunt toelaten, heb je helemaal niks aan zo'n grote publiekstentoonstelling, die wel veel geld kost - door verzekering en bruikleenverkeer vanuit de hele wereld. Musea richten zich juist deze tijd meer en meer op de eigen collectie.

Wat heeft die collectie aan de eigen bevolking te zeggen. En wat vertelt de vaste presentatie over het gebied, juist aan de toerist die hier komt?

Terug naar de kern. En weg van de race om de bezoeker. Ik zou dat een goede en ook heel duurzame ontwikkeling vinden.

De maatschappelijk taak van ons museum blijkt uit de tentoonstellingen.

Ook uit de tentoonstellingen die we in het kader van het participatieve museum organiseren.

In 2019 was er in Woudsend zo'n expositie met materiaal uit het dorp zelf én uit onze collectie.

De Historische Kring daar maakte een pracht van een tentoonstelling, waar in een paar weken tijd maar liefst 900 mensen op afkwamen. Deze mensen ervaren het als hun eigen, Woudsender, expositie.

Dat werkt dus drempelverlagend. Het museum komt naar je toe. Een mooi succes daar in Woudsend, ook voor ons museum.

De maatschappelijke taak blijkt ook uit wat we doen met educatie.

In mijn inleiding vertelde ik al dat we na de verbouwing van het Kindermuseum in 2018, die uw vereniging mogelijk maakte, in 2019 weer veel nieuwsgierige schoolklassen over de vloer kregen.

Het Old Burger Weeshuis gaf subsidie voor een programma voor het speciaal onderwijs.

Hier moet echt maatwerk geleverd worden. En dat kunnen onze educatoren Anke Roorda en Merijn van Veen heel goed. Aan het eind van het verslagjaar was het programma klaar en hadden al heel veel schoolklassen uit het speciaal onderwijs zich aangemeld voor het voorjaar van 2020.

We waren er klaar voor om 850 leerlingen en begeleiders te ontvangen. Helaas gooide corona roet in het eten..

Ons museum is altijd groot voorstander geweest van samenwerking. Samen met de provinciale musea zitten we bijvoorbeeld in een geweldig depotgebouw in Leeuwarden: het Kolleksjesintrum Fryslân.

Sinds een paar jaar werken we ook heel goed samen met het Zuiderzeemuseum. Ik vertelde dat net al, toen het over de expositie Boten bij de Vis ging.

Met musea in onze gemeente werken we ook al heel lang samen, maar dat was in de ogen van onze subsidieverstrekker – de gemeente SWF – wel eens te vrijblijvend. Overigens vond de gemeente niet dat wij daar debet aan zijn.

Maar wethouder Van Gent vond wel dat er door de musea wel wat meer vaart gezet mocht worden.

Het belang van de gemeente is dat er negen gesubsidieerde musea in deze gemeente zijn en ook nog wat musea zonder subsidie. die vragen allemaal om geld of om meer geld - en dat is er niet.

Ons museum krijgt met 325.000 euro bijna 75 % van het museaal budget van de gemeente.

Wanneer we dat willen behouden, is het van belang om juist samen te werken, en ze te laten profiteren van wat hier aan kennis is. Anders wordt het geld door de gemeente herverkaveld en zijn meer musea blij – maar wij niet. De gemeente wilde weten welk samenwerkingsverband het beste past bij het model dat hun voor ogen staat. En dat model is dat ieder museum zelfstandig blijft, maar wel over en weer profiteert van elkaars kennis en vaardigheden. Soms kan dat met gesloten beurzen, maar soms ook met detachering. Wij hebben daar wat ervaring mee. Wij hebben wel eens een museumdocent uitgeleend aan het Jopie Huismanmuseum. Of een registrator gedetacheerd naar het Fries Museum. Aan het eind van het verslagjaar was dat onderzoek nog in volle gang. Maar daarna verschenen er in de krant wel berichten over tussenrapportages en viel ook al het woord “museumcoöperatie”. Ik kan daar – als daar behoefte aan is – straks misschien nog wel wat over zeggen.

Terug naar het jaarverslag.

In oktober maakte Jeannette Tigchelaar bekend dat ze een andere baan had gevonden. Zij werkte bij ons als registrator in de bibliotheek en deed daarbij ook de PR. Op het gebied van collectieregistratie hadden wij overcapaciteit. Vandaar dat we Jelle Koenen een paar jaar geleden detacheerden naar het Fries Museum.

Nu Jeannette weg ging, was er een mogelijkheid om opnieuw naar de samenstelling van het personeelsbestand te kijken. Er was dus overcapaciteit op het gebied van de collectieregistratie. Publiek en marketing zijn in museumland inmiddels heel belangrijk geworden. En daar hadden we juist géén professionele deskundigheid van in huis. Ook was er veel praktisch werk dat ik deed, maar dat eigenlijk beter door iemand anders gedaan kon worden, zodat ik me meer met de grote lijn en het beleid bezig kon houden. Bovendien had ik tot dan toe geen vervanger of een adjunct. Het bestuur vond dat te risicovol. En daarom is er aan het eind van het jaar nagedacht over een andere indeling van ons personeelsbestand. Hoewel het na de jaarwisseling was, en dus niet in dit verslagjaar 2019 valt, kan er wel gemeld worden dat er na een sollicitatieprocedure, uit meer dan 100 kandidaten, Arjanne Nijp is geselecteerd. Zij is vanaf 1 mei volop actief met marketing, pr en het coördinatiewerk. En dat bevalt ons allemaal heel goed.

Naast exposities en het kindermuseum, zijn er ook tal van andere activiteiten. Lezingen, workshops, cursussen. Groepsontvangsten en stadswandelingen. Het vergt natuurlijk de nodige organisatie. En dankzij ons personeel en de vrijwilligers verloopt dit ook allemaal prima. Heel veel dank aan al deze mensen.

Vorig jaar – dat was in mei 2019 - eindigde ik mijn verhaal met de hoop op een goede zomer voor ons museum - met af en toe een bui – want dat helpt voor de bezoekersaantallen. Deze jaarvergadering is niet in mei, maar in september. Nu iets wensen voor het volgende verslagjaar 2020 zou wat vreemd zijn. Want we zijn inmiddels als in de negende maand, van dit jaar. De wereld staat sinds 13 maart voor ons museum op zijn kop. Het is hollen of stilstaan. Tien weken gesloten en daarna een zomer met topdrukte. En dat alles binnen de strenge regels van het coronaprotocol van de Museumvereniging. En we weten niet waar we naar toe gaan. Het is alsof je door een beslagen raam naar buiten wilt kijken. De behoefte aan een blik naar de toekomst is groter dan ooit. Maar de onzekerheid daarover is ook groter dan ooit. Als ik dat toch iets hoop, is het dat we volgend jaar – in 2021 – in ieder geval kunnen melden, dat we wat de corona betreft weer wat in rustiger vaarwater terecht zijn gekomen. En dat is deze ALV dan niet in september, maar gewoon weer in mei kan worden gehouden.